LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Bekämpning av guldkolv i Skärsjön 2026

Bekämpning guldkolv i Skärsjön 2026

WaterCircle Göteborg AB
Kärrbogata 22
44196 Alingsås
Författare: Daniel Israelsson

Bekämpare: Daniel Israelsson, Edith Aspelin, Oskar Hansson, Matilda Ahvenainen, Klara Berggren & Gustav Nyström.

Granskare: Oskar Hansson
Datum: 2026-07-02

Meddelandenummer 2026:17
Diarienummer 5159–2026

Uppdragsgivare:
Länsstyrelsen i Hallands län
301 86 Halmstad

Omslagsfoto: Guldkolv i zon 1.

Alla foton i rapporten är tagna av Daniel Israelsson, Edith Aspelin, Oskar Hansson och Matilda Ahvenainen förutom fotot i Inledningstexten som är en fri bild att använda från Flickr.

Inledning

Invasiva främmande arter är arter som med människans hjälp har förts till ett område där de tidigare inte funnits. Dessa arter sprider sig snabbt och kan orsaka skador på naturen, människors hälsa eller ekonomin. Det kan exempelvis handla om växter/djur som konkurrerar ut inhemska arter eller sprider sjukdomar. Dessa invasiva främmande arter kan introduceras medvetet genom import, tas med hem från resor, eller oavsiktligt spridas via ballastvatten eller livsmedelstransporter.

Guldkolv (Orontium aquaticum) är en sötvattenväxt som tillhör familjen Araceae. Den har sitt ursprung i östra Nordamerika och växer i grunt vatten i träskmarker, sjöar och vattendrag. Guldkolven är en flerårig växt som sprider sig genom en krypande jordstam och via frön. Den är lätt att känna igen med sina mörkblå/gröna blad som bildar en rosett. Blomställningen består av en gul kolv som växer på en separat stjälk utan hölsterblad. Guldkolven blommar som mest i maj-juni, och frukterna, som är delvis inbäddade i kolven, blir mörkgröna när de mognar, där var och en innehåller ett frö.

I Sverige är Skärsjön i Varberg den enda kända växtlokalen för guldkolven. Första gången guldkolven registrerades i Artportalen var 1999 i Karlsvik vid Skärsjön, men det finns uppgifter om att den kan ha etablerat sig där redan på 1970-talet. Troligtvis har den planterats in som prydnadsväxt. I Skärsjön växer guldkolven längs strandlinjen på en stenig, lerig och sandig botten med ett medeldjup på cirka 0,5 meter.

Bekämpningen som utfördes i år är ett fortsättningsarbete från 2025 då guldkolven bekämpades i sju dagar (slutet av juni till början av juli). I år påbörjades bekämpning av guldkolven vid slutet på maj och avslutades i början på juli i totalt nio dagar. På grund av mindre tid än tidigare år prioriterades platser med tätast bestånd av guldkolv. Båt användes för att åka runt hela Skärsjön och ta bort fröställningarna för att minimera fröspridningen.

Innehållsförteckning

Inledning **4**

Innehållsförteckning **5**

Resultat **9**

Plockning av fröställningar från båt och inventering 9

Uppgrävning av Guldkolv 11

Zon 1 ..... *11*

Zon 4 ..... *14*

Diskussion 17

Referenser **18**

Metod

Bekämpningen av guldkolven utfördes i två steg. Först avlägsnades fröställningen (Figur 2) och lades i en sopsäck för att köras till förbränningen. Därefter grävdes resterande växtdelar upp och lades på land, skiljt från sjön och närliggande vattendrag (Figur 3). Det är viktigt att få med jordstammen och en del av rotsystemet (Figur 4) vid uppgrävning av guldkolv då den annars kan föröka sig vegetativt.

En båt användes för att effektivt kunna ta sig runt hela sjön och ta bort fröställningar. (Figur 6). Från båten utfördes även inventering av guldkolv med hjälp av en klickräknare för att få en uppfattning om antal och utbredning. Zon 1 och 4 (Figur 1) hade tätast bestånd av guldkolv, därmed prioriterades dessa områden på grund av brist på tid för att bekämpa guldkolven runt hela sjön.

Figur 1. Karta över Skärsjön där sjön delats in i 10 rensningszoner där Länsstyrelsen har observerat guldkolv år 2024.

Figur 2. Fröställningar från guldkolv som avlägsnades från växten innan den grävdes upp.

Figur 3. Övriga växtdelar som lagts upp på land skiljt från sjön och närliggande vattendrag.

Figur 4. Guldkolv med jordstam och del av rotsystemet.

Figur 5. Uppgrävning av guldkolv.

Figur 6. Avlägsnande av fröställning från båt.

Resultat

Plockning av fröställningar från båt och inventering

Totalt observerades totalt 2 407 plantor. Det finns förmodligen fler plantor då det är svårt att se de minsta från båten, framför allt där det är tät vegetation av bladvass och vattenklöver. Det avlägsnades fröställningar från ca 800 plantor (Figur 7 & 8). Avlägsningen av fröställningar fick upprepas ett flertal gånger då det observerades att guldkolven utvecklade nya fröställningar någon vecka efter man tagit bort dom.

Inventeringen från i år uppvisar samma trend som tidigare år då majoriteten av plantorna är i zon 1 och några kluster med tätare bestånd i zon 4 (Figur 1). Det observerades guldkolv i övriga delar av Skärsjön också men inte lika täta bestånd som i zon 1 och 4.

Figur 7. Innan fröställningen avlägsnades.

Figur 8. Efter fröställningar avlägsnades.

Uppgrävning av Guldkolv

Uppgrävning av guldkolv prioriterades till där det var kluster med täta bestånd som observerades i zon 1 och zon 4 då det är de områdena som bidrar till mest spridning.

Zon 1

Största delen av tiden spenderades i zon 1 där det är mest guldkolv. I bara zon 1 observerades det ca 1 100 plantor vilket är ungefär hälften av vad som totalt observerades i hela sjön. Bottensubstratet var varierande längs hela zonen från dominerande sand och lera till att mindre stenblock dominerade. Alla 1 100 plantor grävdes inte upp då det hade tagit för lång tid så det valdes ut kluster där det var tätast bestånd.

Figur 9. Zon 1 före bekämpning.

Figur 10. Zon 1 före bekämpning.

Figur 11. Zon 1 före bekämpning.

Figur 12. Zon 1 efter bekämpning.

Figur 13. Zon 1 efter bekämpning.

Figur 14. Zon 1 efter bekämpning.

Zon 4

I zon 4 grävdes det upp ca 500 plantor, där det var två områden som hade täta bestånd av guldkolv (Figur 15 och 16). I det ena området som också bekämpades förra året var det bara små plantor (Figur 15). Botten i zon 4 bestod enbart av sand vilket underlättade uppgrävningen då det inte var några problem att gräva upp växten med både jordstam och rötter.

Figur 15. Zon 4 före bekämpning av guldkolv.

Figur 16. Zon 4 före bekämpning.

Figur 17. Zon 4 efter bekämpning.

Figur 18. Zon 4 efter bekämpning.

Diskussion

I år har det observerats en minskning på ca 400 plantor jämfört med förra året.
Förra året samt detta år påbörjades bekämpningen innan guldkolven släppte ifrån sig fröerna vilket var bra då det motverkar den sexuella förökningen av guldkolv.

Det rekommenderas att fortsätta ta bort fröställningar via båt då det är en väldigt effektiv metod att bekämpa guldkolv. Det observerades att guldkolven utvecklade nya fröställningar efter man tagit bort dom. Alltså behöver man utföra den metoden flera gånger under samma säsong för att minimera fröspridning. Förra året utfördes den metoden endast en gång vilket kan vara en bidragande orsak till att man fortsatte observera många små plantor även i år.

Det grävdes totalt i nio dagar i år vilket är för lite tid för att gräva bort all guldkolv runt hela sjön. Men tiden har använts effektivt och dom tätaste bestånden av guldkolv är nu uppgrävda.

Antalet plantor av guldkolv förväntas att minska till nästa säsong då fröställningarna har plockats bort ett flertal gånger och dom tätaste bestånden av guldkolv är uppgrävda.

En annan bekämpningsmetod som hade kunnat vara effektiv är att sätta ut täckramar (tingsrydsmetoden) under tidig vår i zoner där bottensubstratet har inslag av mindre block och sten som i zon 7 och vissa delar av zon 1. Denna metod har varit lyckad för bekämpning av sjögull i Tingsryds kommun. I områden med blockigt substrat är det inte möjligt att gräva upp guldkolven utan att bryta av växten vid bladskaftet, detta vill man undvika då växten fortfarande kan föröka sig vegetativt via delningsvävnad i jordstammen. I dessa områden hade man därför kunnat tillämpa tingsrydsmetoden.

Referenser

Klotz, L. H. (1992). On the biology of Orontium aquaticum (Araceae), golden club or floating arum. *Aroideana*, *15*, 25-33.

Naturvårdsverket, hämtad 2025 -06-18
https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/invasiva-frammande-arter/vad-ar-ifa/definition/

Wikipedia, hämtad 2025-06-18
https://sv.wikipedia.org/wiki/Guldkolv

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Länsstyrelsen i Hallands län • Postadress: 301 86 Halmstad • Besöksadress: Slottsgatan 2
010- 224 30 00 • halland@lansstyrelsen.se • www.lansstyrelsen.se/halland